

10 Sosialurin Hugskot og viðmerkingar – send sms til 225000 Mikudagur 16. juli 2014 · Nr. 80

VIT VERÐA IKKI TIKIN Í ÁLVARA

Í niggju ár hava vit spurt, hvat hendir, tá Tróndur verður 18 ár. Kortini tykist tað, sum tað kemur óvart á myndugleikarnar, at hann nú er liðugur við skúlan, sigur mamma Trónd Álvsson, Sóley Hóðará. Virðingin fyri teimum veiku í hesum samfelagnum manglar, heldur hon

Marjun Dalsgaard

Tann 30. juni vóru foreldrini hjá Tróndi Álvsson á fundi við Almannaverkið. Tey fingu at vita, at einki tilboð var til sonin, sum er menningartarnaður og hevur gingið á Skúlanum á Tvøroyri, síðani hann var niggju ár. Tey hava annars spurt myndugleikarnar í fleiri ár, hvat skal henda við soninum, tá hann verður 18 ár og ikki longur kann gangd í skúla. Tey hava altíð fingið svarið, at tað fara myndugleikarnir at hyggja uppá, og foreldrini verða kallað til fundar hesum viðvíkjandi.

Fundarboð komu tó ongantíð, og fýra mánaðir áðrenn drongurin gjørdist 18 ár, settu foreldrini seg sjálvi í samband við Almannaverkið. Tað tók tveir mánaðir at fáa ein fund í lag, og tað var eftir hetta, at foreldrini søktu um pensión – eftir øllum at døma ein mánaða ov seint.

– Eg vénd ikki, at vit noydast at umhugsa at flyta av landinum, men eg havi kenslurna av, at tey veiku ikki verða vird í hesum samfelagnum, sigur Søley Hórdard, mamma Tróndi Álvsson.

Tungt at fáa samskifti í lag

Tað hevur verið tungt hjá familjuni at fáa samskiftið viðvíkjandi framtíðini hjá Tróndi í lag. Fyrsta royndin at fáa ein fund við Almannaverkið í samband við at hann gjørdist 18 ár, var í november 2013. Hóast fleiri ábendingar vóru komnar frá Almannaverkinum, í januar 2014 svaraði Almannaverkið, eftir at familjan hevði yrkt eftir svari, og fundur varð avtalaður síðst í januar 2014.

Søley og Álvur kenna seg sum heild tíla viðfarnan av Almannaverkinum, og halda ikki, at tey verða tikin í álvara.

– Tað er nóg tungt sum er at hava eitt menningartarnað barn, vit hava ella ikki brúk fyri at skula útfrágt við Almannaverkið oman á tað hetta. Har er eingin tænasta, ongin kunning og ábugin frá Almannaverkinum sýnist ikki at verða til staðar, sigur Søley og leggur aftrat.

– Tá tú hevur átt eitt barn, sum hevur serligan tørv, hevur tú brúk fyri at onkur kemur og sigur: Hetta og hetta er ein møguleiki og á ein ella annan hátt stuðlar tær, men vit kenna tað nærmast bara, sum vit eru til fartreð, sigur hon. Hon heldur, at tað tykist vera lætt hjá Almannaverkinum at avvísa eini umsókn um eitthvørt, men ógjørligt at fáa upplýst, hvat ein hevur rætt til latanlin, til at upplýsingarskylda manglar.

Verða ikki tikin í álvara

Kenslan av ikki at vera tikin í álvara er komin av fleiri tilburðum við Almannaverkinum. Á fundinum, sum varð hildin í januar 2014, fingu tey at vita, at einki tilboð var til Tróndi, og nýggjur fundur varð avtalaður tann 16. juni. Men hesin fundurin bleiv ikki tó nakað. Tey komu til alongdar dyr, tí málsviðgerin var farin av landinum uttan at melda avboð.

– Eg ringdi til hana, tá hon kom aftur fyri at avtala ein nýggjan fund. Eg ringdi til hennara privatu telefon uttan at hugsa meg um. Hon bleiv við at spyrja meg, um eg vildi henni nakað privat, síðan eg ringdi á hennara privattelefon. At enda fekk hon meg at ringja seg uppaftur gjøgnum Almannaverkið og tekur tá telefonina, sum einki er hent, fortelur mamman við grátkendari rødd. Hon kennir seg ikki virda, og álítið á Almannaverkið er veikt. Effir hetta samskiftið við málsviðgeran orkaði Søley ikki at luttaka á fundinum 30. juni og sendi mannin at umboða seg.

Vita ikki hvussu vit eita

Mangladi álitsgin sæst aftur á ymiskan hátt, sigur Søley Hórdarð.

– Vit hava fingið brev, har tað stendur Tróndur Leivsson og Jógvan Sofus Istadin fyri Tróndur Álvsson og Jógvan Sigurd, tað sigur mær so mikið sum, at málsviðgerin ikki hevur hjartad við og vit tykjast snøgt sagt ikki at hava teirra álitsgin, sigur Søley.

Í eina tíð hittust tey javnan í einum tvymi saman við sálarfrøðingunum á Skúlanum á Tvøroyri, Ergo- og Hjálpartól og Almannaverkinum. Hetta var eftir hugskoti hjá sálarfrøðingunum á skúlanum, og at tann var, at tey skuldu hava ein reglugiligan fund viðvíkjandi tørvinum hjá Tróndi. Men fundirnir duttu brátt niðurfyri, tí umboðið fyri Almannaverkið metti ikki upp eftir tveimum fundum.

– Tey gávust bara við at koma uttan at melda avboð, greiðir Søley frá. Eisini hetta er við til at geva henni eina kensla av, at Almannaverkið ikki hevur nakran álitsgin fyri soninum.

Vita einki um framtíðina

Søley hevur brúkt seinastu mánaðirnar upp á at stúra fyri, hvat skal vera av soninum, nú skúlin var um at enda. Hon hevði ætlað at brúka summarferiuna upp á at geva Tróndi eina bleyta byrjan á tí nýggja staðnum, sum hon væntaði frumhald

Tann 30. juni fingu foreldrini hjá Tróndi at vita, at einki tilboð var til hann eftir summarstongdgin. [illegible] men tað kann ongan vegin [illegible] Tann 16. juli eg fe[illegible]

Mikudagur 16. juli 2014 · Nr. 80 Hugskot og viðmerkingar – send sms til 225000 Sosialurin | 11

Tann 3. juli skrivaði Álvur Hansen á f[illegible]

"Hetta er tíðin vit fegnast og gleðast at okkara ungu verða liðug við útbúgvingar. Flestu gongu tað hevdu tá skúlagongdina og fleiri taka viðkvæt útbúgving við stórum málum og ovbjóðingum fyri framman.

Sonniligu er framtíðin bjart og heimurin opin fyri teimum. Men tíverri eru møguleikarnir ikki eins góðir fyri øll. Tað eru tey, sum ikki megna vanligu skúlatíðina og tí hava tørv á serskúla. Tann skúlagongdin fær eisini ein ende og tíbetur hava tey sum eru frægast fyri bíkligu ønkrar møguleikar. Men tey sum eru á nálastu rák hava ikki nógv tilbod.

Vit eiga eina pisu, sum er liðug við sína skúlagongd. 18 ár. Men tíverri er púrt einki tilbod til hansara. Tað er hvørki Miðbýarskúli ella Fríðskaparsetrið, men eitt tilbod tíl tey verkseyttu - eitt vert starv ella lønarráð. Eitt tilbod, sum kann geva tíðyldegdnum innihald.

Unglingin við serligum ovbjóðingum er sløgstur upp á fjøll. Almannaverkið, tá umstur ekið, hevur bedað frá, at einki tilbod er tíl hansara. Tey hava hóva ikki plóss á teimum verðu

Tróndur fær ikki alla pensiónina

Almannaverkið hevur tikið eina mánað av pensiónini hjá Tróndi Álvsson, av tí at foreldrini ikki søktu tríggjar mánaðir áðrenn hann fylti 18 ár. Foreldrini søktu so skjótt sum tað var eydnast teimum at fáa ein fund við Almannaverkið, sigur mamman, Sóley Hóðará

Marjun Dalsgaard

Hóast Tróndur Álvsson fylti 18 ár í marts 2014, og foreldrini hava søkt um pensión í januar 2014, varð pensiónin ikki avgreidd fyrr enn í august. Tá vit tosaðu vi Sóley Hóðará í farnu viku, hevði hann enn ikki fingið sína pensión, men nú er hon so loksins komin.

Trupulleikin er bara, at har manglar ein mánaður.

Foreldrini settu seg í samband við myndugleikarnar fýra mánaðir áðrenn Tróndur fylti 18 ár, men tað eydnaðist teimum ikki at fáa ein fund við Almannaverkið fyrr enn í januar 2014. Tá tey høvdu verið á fundi við Almannaverkið, søktu tey um pensión til Trónd alt fyri eitt, men hetta var eftir øllum at døma ov seint. Av tí, at tey ikki hava søkt um pensión fyrr enn í januar 2014, hevur Almannaverkið nú trekt ein mánað av pensiónini hjá Tróndi.

- Vit vóru ikki greið yvir, at ein regla er, sum sigur, at tú skalt søkja um pensión tríggjar mánaðir, áðrenn barnið verður 18 ár. Vit søktu, so beint sum vit høddu havt ein fund við Almannaverkið, og tað var so eftir øllum at døma ov seint, sigur mamma Trónd, Sóley Hóðará.

Mugu søkja um pensión

Hallur Thomsen, stjóri á Menningardeplinum, varðar av pensiónsviðurskiftunum hjá fólki við menningartarni, og hann er harmur um støðuna.

- Eg kann siga yvirorðnað, at vit hava eina tilgongd, sum skal tryggja, at hetta ikki hendir, men vit kunnu bara staðfesta, at tað ikki er eydnast her, sigur hann.

Lógin sigur, at øll skulu søkja um pensión, so hóast Tróndur hevur verið inni í skipanini hjá tí almenna, síðani hann var tvey ár, og tey kenna hann, skal hann søkja um pensión og í sama viðfangi gera sannlíkt, at hann ikki er arbeiðsførur.

Tróndur hevur rætt til pensión frá tí, at hann er 18 ár, men tað er ikki nøkur trygd fyri, at hann fær hana frá sínum 18 ára degi. Neyðugt er at søkja tríggjar mánaðir áðrenn føðingardagin. Gert tú ikki tað, missir tú tilsvarandi. Sostatt missir Tróndur ein mánað av pensiónini, tí foreldrini søktu ein mánaða ov seint.

Fingu ikki fund við Almannaverkið

Eitt av evnunum, sum Sosialurin skrivaði um, í sambandi við greinina um Trónd í Sosialinum 15. juli, var júst, at tey ikki fingu ein fund í lag við Almannaverkið.

Sostatt segði mamma Trónd í tí sambandi, at hon hevði spurt myndugleikarnar í fleiri ár, hvat fór at henda, tá Tróndur gjørdist 18 ár. Foreldrini hava altíð fingið tað svarið, at myndugleikarnir skuldu hyggja uppá tað, og at foreldrini fóru at verða kallað til fundar hesum viðvíkjandi.

Fundarboð komu tó ongantíð, og fýra mánaðir áðrenn, Tróndur gjørdist 18 ár, settu foreldrini seg sjálvi í samband við Almannaverkið. Tað tók tveir mánaðir at fáa ein fund í lag, og tað var eftir hetta, at foreldrini søktu um pensión – eftir øllum at døma ein mánaða ov seint.

Kunnu ikki passa sítt arbeiði

Síðani vit skrivaðu greinina um Trónd, hevur hann fingið pláss á varda verkstaðnum Virkni. Stóri trupulleikin hjá foreldrunum var, at Tróndur ikki hevði nakað stað at vera eftir, at skúlin endaði. Trupulleikin var ikki bert, at Tróndur ikki fekk ein innihaldsríkan gerandisdag, men foreldrini manglaðu simpulthen ansing. Tey høvdu tann praktiska trupulleika, at ongin var, at vera hjá Tróndi og tey fingu tískil ikki passað sítt arbeiði.

Tann praktiski trupulleikin er ikki loystur, hóast Tróndur hevur verið á Virkni síðani 1. september. Hann kann ikki avleverast hjá Virkni fyrr enn kl 8.30, og tey skulu eftir honum aftur klokkan 15.30 allar dagar uttan týsdag, tá steingir longu klokkan 13.30.

- Hetta er ikki nøkur loysn fyri okkum. Tað ber slett ikki til, sigur mamma Trónd. Tey búgva í Vestmanna, og Tróndur koyrir við manni hennara til Havnar hvønn morgum. Fyri at fáa tingini at passa saman hevur hann mist seks arbeiðstímar hesa vikuna.

Sóley hevur roynt at finna eina loysn, sum inniber, at Tróndur verður avleveraður á einum sambýli, har tey, sum búgva har, eisini skulu til Virkni, og sostatt kann koyra við teimum til Virkni, men hetta ber ikki til, tí bert eitt starvsfólk er til arbeiðis um morgunin. Í heila tikið er tað tungt fyri mammuna.

- Tað er alið okkurt, og eg sakni, at onkur hugsar eina loysn, og sigur, soleiðis og soleiðis skulu tit gera. Vit fáa bara at vita, at vit skulu spyrja okkum fyri sjálvi, og vit mugu sjálvi royna at finna eina loysn, sigur hon.

Fara at broyta upplatingartíðir

Á Trivnaðardeplinum siga tey, at tey eru klár yvir trupulleikan við upplatingartíðunum hjá Virkni, og at tey eru í holt við at loysa trupulleikan.

- Eg havi ein fund við tey á Virkni mánadagin, og tá fara vit at tosa um, hvussu vit loysa trupulleikan, sigur Fríðgerð Sundskarð, sum arbeiðir við økinunum. Hon heldur ikki, at tað er nøkur loysn fyri Trónd, at hann skal koyrast fleiri støð, og tískil má ein loysn finnast, har hann kann avleverast og heintast soleiðis, at foreldrini kunnu passa sítt arbeiði kortini. Hetta er ein nýggjur trupulleiki, sigur Fríðgerð Sundskarð.

- Hetta er ein stórur trupulleiki í ár, bæði í Suðurstreymoy og Eysturoynni, men tað hevur tað ikki verið fyrr, sigur hon.

Orsøkin er, at nógv av teimum, sum hava brúkt Virkni, hava búð í sambýlum, og tey sum hava búð heima hava havt onkra aðra loysn.

- Hetta hevur ikki verið ein trupulleiki áður, men vit loysa hann nú, sigur Fríðgerð Sundskarð.

Í juli prentaðu vit eina grein um Trónd Álvsson, sum júst var fyltur 18 ár, men ongastaðni hevði at vera, tá Skúlin á Trøðni var liðugur. Hann hevði heldur ikki fingið pensión, hóast at hann bleiv 18 ár í marts. Foreldrini vóru sera móð av at møta mótsøðu alla tíðina, og kendu tað sum, at virðingin fyri teimum veiku í samfelagnum manglar.

Ein trupulleiki, sum foreldrini gjørdu vart við, var, at tað var ringt at fáa ein fund í lag við Almannaverkið, tá tað nærkaðist, at Tróndur skuldi gerast 18 ár. Hetta var ein orsøk til, at foreldrini ikki søktu um pensión fyrr enn í januar. Tey bóðu um ein fund við Almannaverkið fýra mánaðir áðrenn, Tróndur fylti 18 ár. Hetta eydnaðist tó ikki, fyrr enn tveir mánaðir seinni.

Hóast umsóknin varð latin inn í januar, hevur Tróndur ikki fingið pensión fyrr enn í september, og vísir tað seg nú, at Almannaverkið hevur tikið ein mánað av pensiónini. Av tí, at foreldrini ikki søktu um pensión fyrr enn í januar, verður pensiónin fyri ein mánað tikin frá honum. Orsøkin er, at umsóknin skal latast inn tríggjar mánaðir áðrenn ein persónur fyllir 18 ár.